

Keskkonnaministri <reg_kpv> käskkirja nr <regist_nr>
„Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014
programmi "Integreeritud mere ja siseveekogude majandamine"
avatud taotlusvooru toetuse andmise ning kasutamise tingimuste
ja korra kehtestamine“ lisa

Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014 programmi "Integreeritud mere ja siseveekogude majandamine" avatud taotlusvooru toetuse andmise ning kasutamise tingimused ja kord

Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014 programmi „Integreeritud sise- ja mereveekogude majandamine“ (edaspidi programm) avatud taotlusvoorust toetuse andmise ning kasutamise tingimused ja kord (edaspidi taotlusvooru tingimused) reguleerib avatud taotlusvoorust projektide jaoks toetuse taotlemist ja kasutamist.

1. Toetuse andmise eesmärk

Toetuse andmise eesmärk on parendada Eesti mere ja siseveekogude integreeritud majandamist ning tagada programmis planeeritud tulemuste ja väljundite saavutamine. Avatud taotlusvoorudest toetatavate projektide eesmärk on kaasa aidata EL-s ja/või Eestis kaitstavate mere, siseveekogude ning ranniku liikide ja elupaikade soodsa seisundi tagamisele. Samuti peaks projektide tulemusel tõusma teadlikkus merepõhja kasutamisest ja setetest ning mere- ja siseveekogude ökosüsteemiteenustest.

2. Mõisted

2.1 Programmi tingimustes kasutatakse mõisteid kooskõlas Eesti Vabariigi ja Islandi Vabariigi, Liechtensteini Vürstiriigi, Norra Kuningriigi vahelises Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi rakendamist aastatel 2009–2014 käsitlevas vastastikuse mõistmise memorandumis¹ (edaspidi memorandum) nimetatud õigusliku raamistikuga, sealhulgas Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014 rakendusmäärusega² (edaspidi EMP rakendusmäärus) järgmises tähenduses:

- 1) Rahandusministeerium on asutus, kes täidab vastavalt memorandumile riikliku kontaktasutuse, sertifitseeriva asutuse ning auditeeriva asutuse ülesandeid;
- 2) programmioperaator on asutus (antud programmi puhul Keskkonnaministeerium), kes vastutab programmi ettevalmistamise ja rakendamise eest.
- 3) doonorriigid on Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi rahastavad riigid ehk Island, Liechtenstein ja Norra;
- 4) Finantsmehhanismide Komitee on Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise otsustusorgan, kuhu kuuluvad doonorriikide esindajad;
- 5) tulemus on programmi või projekti lühiajaline või keskmine pikkusega mõju, mis kirjeldab programmi või projekti lõppedes eeldatavasti aset leidvat positiivset olukorda;
- 6) väljund on programmi või projekti otsene saavutus (näiteks tooted, kaubad, teenused,

¹ http://www.eeagrants.fin.ee/sites/default/files/EEMoUEEA_ek.pdf

² <http://eeagrants.org/Results-data/Results-overview/Documents/Legal-documents/Regulations-with-annexes/EEA-Grants-2009-2014>

- dokumendid);
- 7) taotlus on programmioperaatori kehtestatud vormil esitatud dokument koos käesoleva programmi tingimuste punktis 10 nõutavate lisadega;
 - 8) taotleja on Eestis registreeritud juriidiline isik, riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus, vastavalt programmi tingimuste punktis 9.1 nimetatud nõuetele, kes esitab taotluse toetuse saamiseks;
 - 9) projekt on taotluses sisalduv ühtsete eesmärkidega ning ajas ja ruumis piiritletud tegevus või tegevuste kogum;
 - 10) projekti elluviija on taotleja, kellega programmioperaator on sõlminud projektilepingu ning kes vastutab projektilepingu kohaselt projekti rakendamise eest;
 - 11) projekti partner on juriidiline isik, mille esmane asukoht on kas Islandil, Liechtensteinis või Norras, abisaajariikides või Venemaal, või mis tahes valitsustevaheline organisatsioon, mis on aktiivselt seotud projekti rakendamisega ja aitab sellele tõhusalt kaasa ning mis vastab programmi tingimuste punktis 9.2 nimetatud nõuetele;
 - 12) toetus on programmioperaatori määratud rahaline toetus projekti elluviijale projekti rakendamiseks;
 - 13) projektileping on leping, mis sõlmitakse programmioperaatori ja projekti elluviija vahel ning mis reguleerib konkreetse projektiga seotud õigusi ja kohustusi;
 - 14) omafinantseering on projekti elluviija või projekti partneri poolne rahaline panus projekti finantseerimisse. Toetust ei saa kasutada omafinantseeringuks;
 - 15) partnerlusleping on taotleja ja partneri(te) vahel sõlmitud leping, kus on sätestatud konkreetse projektiga seotud kohustused ja õigused;
 - 16) toetuse määr on protsentuaalne toetuse osakaal, mis näitab, kui suure osa moodustab toetus projekti abikõlblikest kuludest;
 - 17) hindamiskomisjon on komisjon, mis moodustatakse vastavalt EMP rakendusmääruse artiklis 6.4 sätestatule ja mis täidab samas artiklis nimetatud ülesandeid. Hindamiskomisjon moodustatakse keskkonnaministri käskkirjaga, sellesse kuulub vähemalt 3 liiget, kellest üks ei tööta Keskkonnaministeeriumis;
 - 18) valitsusvälise organisatsioonina mõistetakse käesoleva dokumendi raames juriidilise isikuna moodustatud mitteärilise eesmärgiga vabatahtlikke organisatsioone, mis on sõltumatud kohalikust, regionaalsest ja keskvalitsusest, avaliku sektori asutustest, poliitilistest parteidest ja äriühingutest. Religioosseid institutsioone ja poliitilisi parteisid ei käsitleta valitsusväliste organisatsioonidena.

3. Tõlgendamine

- 3.1 Programmi tingimuste ja EMP rakendusmääruse vastuolu korral lähtutakse EMP rakendusmääruses sätestatust.

TOETUSE ANDMINE

4. Toetatav tegevus

- 4.1 Arvestades programmi eesmärki, eeldatavaid tulemusi ja väljundeid antakse toetust järgmisteks tegevusteks:

- 4.1.1 Taotlusvoor 1 raames rahastatakse:

- 1) Hinnangu koostamist mere- ja sisevee ökosüsteemipõhise korraldamise kohta Soome lahe (Eesti mereala Osmussaare-Hanko jooneni) merepõhja kasutamise ja merepõhjasetete moodustumise näitel. Ökosüsteemipõhine korraldamine peab vastama

Merestrategia raamdirektiivis kirjeldatud põhimõtetele. Hinnangu koostamisel tuleb

läbi viia vähemalt järgnevad tegevused:

- a) Merepõhja osas:
 - olemasoleva materjali kogumine ja analüüs ning merepõhja geoloogilise ehituse uuring (sh välitööd), töö tulemusel valmib keskmisemõõtkavaline (1: 200 000) geoloogiline andmestik;
 - merepõhja geomorfoloogilise andmemudeli koostamine;
 - ülevaate koostamine ja hinnangu andmine merepõhjas paiknevatest maavaradest, sealhulgas Raua-mangaani (Fe – Mn) konkretsioonide levikust Soome lahes;
 - põhjasetete litoloogilise koostise määramine ja setete dünaamika selgitamine;
 - merepõhja saasteainete (raskemetallid, lämmastik ja fosfor ning mitmed orgaanilised ühendid) olemasolevate andmete kogumine ja analüüs, täiendavate proovide analüüs ja võimalike muutuste hindamine.
- b) Merepõhja keskkonnaseisundi osas:
 - hinnangu andmine kaevandatud alade (Prangli ja Naissaare liivamaardlad jne) seisundile ja selle võimalikele muutustele;
 - ettepanekute esitamine merepõhja seireks (esitada 2014 aasta lõpuks) ja kaitsemeetmete (esitada 2015 lõpuks) väljatöötamiseks.
- 2) Mere elupaigatüüpidele järgmisi tegevusi nii, et üks projekt hõlmab kõiki elupaigatüübi tegevusi alajaotuse a) kuni c) all, kus elupaigatüüp on märgitud:
 - a) elupaigatüüpide soodsa seisundi kriteeriumide määramine ja seisundi baastaseme tuvastamine vastavalt Loodusdirektiivi³ nõuetele sh ettevalmistavad tegevused näiteks lähteandmete kogumine, uuringud, analüüsid (sh teiste riikide kogemused) järgmistes elupaikades:
 - 1110 Veealused liivamadalad
 - 1130 Jõgede lehtersuudmed
 - 1140 Liivased ja mudased pagurannad
 - 1150 Rannikulõukad
 - 1160 Laiad madalad lahed
 - 1170 Karid
 - b) elupaikade inventeerimine väljaspool territoriaalmerd või seni inventeerimata Natura 2000 aladel ja kogutud info alusel andmebaaside täiendamine vastavalt Loodusdirektiivi eesmärkidele järgmistes elupaikades:
 - 1110 Veealused liivamadalad
 - 1140 Liivased ja mudased pagurannad
 - 1150 Rannikulõukad
 - 1170 Karidning avamerelindude inventeerimine väljaspool territoriaalmerd ja kogutud info alusel andmebaaside täiendamine vastavalt Linnudirektiivi eesmärkidele.
 - c) Seire ja aruandlusmeetodikate (metoodika, seirekava ja testiv referentsseire - 1. seirering) välja töötamine järgmistes elupaikades:
 - 1110 Veealused liivamadalad
 - 1140 Liivased ja mudased pagurannad
 - 1150 Rannikulõukad
 - 1170 Karidning järgmistele liikidele:
 - Viigerhüljes
 - Peatuvad veelinnud

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:15:02:31992L0043:ET:PDF>

- 3) Ranniku elupaigatüüpidele järgmisi tegevusi nii, et üks projekt hõlmab kõiki vastava elupaigatüüp tegevusi alajaotuse a) ja b) all, kus elupaigatüüp on märgitud:
- a) elupaigatüüpide soodsa seisundi kriteeriumide määramine ja seisundi baastaseme tuvastamine vastavalt Loodusdirektiivi nõuetele sh ettevalmistavad tegevused, näiteks lähteandmete kogumine, uuringud, analüüsid (sh teiste riikide kogemused) järgmistes elupaikades:
- 1210 Esmased rannavallid
 - 1220 Püsitaimestuga kivirannad
 - 1230 Merele avatud pankrannad
 - 1310 Soolakulised muda- ja liivarannad
 - 1620 Väikesaared ning laiud
 - 1640 Püsitaimestuga liivarannad
 - 2110 Eelluited
 - 2120 Valged luited
 - 2130 Hallid luited
 - 2140 Rusked luited kukemarjaga
 - 2190 Luidetevahelised niisked nõod
 - 2320 Kuivad liivanõmmed kanarbiku ja kukemarjaga
- b) Seire ja aruandlusmeetodikate (metoodika, seirekava ja testiv referentsseire - 1. seirering) välja töötamine järgmistes elupaikades:
- 1210 Esmased rannavallid
 - 1220 Püsitaimestuga kivirannad
 - 1230 Merele avatud pankrannad
 - 1310 Soolakulised muda- ja liivarannad
 - 1640 Püsitaimestuga liivarannad
 - 2110 Eelluited
 - 2120 Valged luited
 - 2130 Hallid luited
 - 2140 Rusked luited kukemarjaga
 - 2190 Luidetevahelised niisked nõod
 - 2320 Kuivad liivanõmmed kanarbiku ja kukemarjaga
- 4) Siseveekogude elupaigatüüpidele järgmisi tegevusi nii, et üks projekt hõlmab kõiki vastava elupaigatüüp tegevusi alajaotuse a) kuni c) all, kus elupaigatüüp on märgitud:
- a) elupaigatüüpide soodsa seisundi kriteeriumide määramine ja seisundi baastaseme tuvastamine vastavalt Loodusdirektiivi nõuetele sh ettevalmistavad tegevused, näiteks lähteandmete kogumine, uuringud, analüüsid (sh teiste riikide kogemused) järgmistes elupaikades:
- 3110 Liiva-alade vähetoitelised järved
 - 3130 Vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved
 - 3140 Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved
 - 3150 Looduslikult rohketoitelised järved
 - 3160 Huumustoitelised järved ja järvikud
 - 3180 Karstijärved ja -järvikud
 - 3260 Jõed ja ojad
- b) elupaikade inventeerimine ja kogutud info alusel andmebaaside täiendamine vastavalt Loodusdirektiivi eesmärkidele järgmistes elupaikades:
- 3110 Liiva-alade vähetoitelised järved
 - 3130 Vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved

- 3140 Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved
- 3150 Looduslikult rohketoitelised järved
- 3160 Huumustoitelised järved ja järvikud
- c) Seire ja aruandlusmeetodikate (metoodika, seirekava ja testiv referentsseire - 1. seirering) välja töötamine järgmistes elupaikades:
 - 3110 Liiva-alade vähetoitelised järved
 - 3130 Vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved
 - 3140 Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved
 - 3150 Looduslikult rohketoitelised järved
 - 3160 Huumustoitelised järved ja järvikud
 - 3180 Karstijärved ja –järvikud ning järgmistele liikidele:
 - Ebapärlikarp
 - Loodusdirektiivi lisades esinevad kalaliigid (jõesilm, lõhe magevees, räabis, siig, harjus, tõugjas, hink, vingerjas, võldas)
- 5) Punktides 1-4 toodud tegevusi võivad toetada:
 - a) koolituste, seminaride korraldamine ja infokampaaniate materjalide väljatöötamine;
 - b) koostöö arendamine sh. töötubade korraldamine erinevate huvigruppide vahel;
 - c) õppematerjalide sh. saadete, trükiste, veebilehtede, e-väljaannete tootmine ja sihtrühmadele kättesaadavaks tegemine ning artiklid ajakirjanduses
 - d) õppereiside korraldamine.

4.1.2 Taotlusvoor 2 raames rahastatakse:

- 1) Mere-ja siseveekogude ökosüsteemiteenuste metodoloogia väljatöötamine ning rakendamine.
- 2) Praktilised tegevused Läänemere ohustatud kalapopulatsioonide kaitse korraldamisel (sh elupaikade taastamine) jõgedes (nt lõhe, silm, siig) ja Läänemerega ühenduses olevates Lääne-Eesti vesikonda kuuluvates vee elupaikades nt kudealade taastamine, paisu kui rändetõkke eemaldamine ja kärestiku loomine, suudmete avamine.
- 3) Liikide (nt ebapärlikarp, euroopa naarits) tegevuskavade alusel elupaikade ja liigi asurkonna taastamine (nt jõesängi loodusliku kuju, kallaste ja põhja struktuuri taastamine, kuivenduskraavide sulgemine erinevate tõketega, settelõksude rajamine, liigi paljundamine tehistingimustes)
- 4) Punktides 1-3 toodud tegevusi võivad toetada:
 - a) koolituste, seminaride korraldamine ja infokampaaniate materjalide väljatöötamine.
 - b) koostöö arendamine sh. töötubade korraldamine erinevate huvigruppide vahel
 - c) õppematerjalide sh. saadete, trükiste, veebilehtede, e-väljaannete tootmine ja sihtrühmadele kättesaadavaks tegemine ning artiklid ajakirjanduses
 - d) õppereiside korraldamine.

5. Projekti abikõlblikkuse periood

- 5.1 Projekti abikõlblikkuse periood on sätestatud projektilepingus ning algab kuupäeval, mil viimane pool allkirjastab projektilepingu.
- 5.2 Projekti abikõlblikkuse periood lõpeb projektilepingus märgitud kuupäeval. Projekti abikõlblikkuse perioodi lõpp ei või olla hilisem kui 30. aprill 2016.
- 5.3 Enne projektilepingu sõlmimist tehtavad kulud ei ole abikõlblikud. Taotleja ja/või projekti partner ei tohi alustada projektiga seotud siduvaid tegevusi ega võtta kohustusi nimetatud tegevuste elluviimiseks (näiteks tellimuse kinnitamine, pakkumusega

nõustumine, lepingu või kokkuleppe sõlmimine, ettemaksu teostamine, teenuse kasutamine, üleandmis-vastuvõtuakti sõlmimine jms), va partnerluslepingu sõlmimine enne projektilepingu sõlmimist.

6. Abikõlblikud kulud

- 6.1 Kulud on abikõlblikud, kui need on projekti elluviija või partneri tegelikult tehtud kulud ja vastavad järgmistele kriteeriumitele:
- 1) kulud on tehtud projektilepingus sätestatud abikõlblikkuse perioodil;
 - 2) need on otseselt seotud projektilepingu objektiga ja on märgitud projekti planeeritud üldeelarves;
 - 3) need on mõistlikud, proportsionaalsed ja vajalikud projekti rakendamiseks;
 - 4) neid kasutatakse üksnes projekti eesmärgi (-märkide) ja oodatud tulemus(t)e saavutamiseks taotlusvooru tingimuste punktis 4 nimetatud tegevus(t)e elluviimisel;
 - 5) need kajastuvad projekti elluviija raamatupidamisdokumentides, on muudest kuludest eristatavad ning kontrollitavad ja vastavad raamatupidamise seadusele;
 - 6) need on tehtud vastavalt riigihangete seadusele nii, et projekti elluviija või projekti partner järgib riigihangete seaduses hankija kohta sätestatud;
 - 7) need vastavad projekti elluviija või partneri asukohajärgse maa seadusandlusele.
- 6.2 Kõik abikõlblikud kulud peavad olema tehtud läbipaistvalt ja dokumentaalselt tõestatud ning olema tasutud toetuse saaja ja/või partneri pangakontolt (kui partnerluslepingus ei ole sätestatud teistmoodi).
- 6.3 Kulusid käsitletakse tehtutena, kui kulu kohta on esitatud arve või muu kulu tegemist tõendav dokument, see on makstud ja selle objekt kohale toimetatud (kaupade puhul) või teostatud (teenuste ja tööde puhul). Erandkorras loetakse kulud, mille kohta on arve esitatud abikõlblikkuse viimasel kuul, samuti tehtuks abikõlblikkuse kuupäeval, kui kulud makstakse 30 päeva jooksul abikõlblikkuse lõppkuupäevast.
- 6.4 Projekti elluviija raamatupidamise sise-eeskirjad ja auditeerimise kord peab võimaldama projekti kohta deklareeritud kulude otsest võrdlust vastavate raamatupidamisaruannete ja tõendavate dokumentidega.
- 6.5 Projekti abikõlblikud otsekulud on need kulud, mille projekti elluviija ja/või projekti partner eristab vastavalt oma raamatupidamistavale ja tavapärastele siseeeskirjadele konkreetsete kuludena, mis on otseselt seotud projekti rakendamisega ja mida saab seetõttu otse projekti kuludena kirjendada. Eelkõige on abikõlblikud järgmised otsekulud, tingimusel et nad vastavad käesoleva programmi tingimuste punktis 6.1 sätestatud kriteeriumidele:
- 1) projekti heaks tööle määratud töötajate kulu, mis hõlmab tegelikku töötasu, sotsiaalkindlustusmaksid ja muid töötasust kinnipeetavaid seaduses ettenähtud makse ja kohustuslikke kulusid, tingimusel, et see vastab projekti elluviija ja projekti partneri tavalisele töötasupoliitikale. Makstav palgakulu on abikõlblik ulatuses, mis on seotud nende tegevuste kuludega, mida asutus ei teostaks, kui projekti ei oleks ellu viidud;
 - 2) projektis osalevate töötajate lähetusega seotud kulud ja päevarahad, tingimusel et need on kooskõlas projekti elluviija ja projekti partneri lähetusega seotud kulude hüvitamise tavapraktikaga ja ei ületa asjakohaseid riigisiseseid tasemeid;
 - 3) uute seadmete ostmise kulu, tingimusel et seda amortiseeritakse vastavalt projekti elluviija ja samalaadsete esemete suhtes kohaldatavale heale raamatupidamistavale. Abikõlblik on ainult projekti eluea jooksul amortiseeritav osa kulumist, mis vastab projekti eesmärkidele, projekti kestusele ja seadme tegelikule kasutuse määrale;
 - 4) maa ja kinnisvara ostmine EMP rakendusmääruse artiklis 7.5 sätestatud tingimustel;
 - 5) tarvikute ja väikevahendite kulud tingimusel, et need on eristatavad ja projektile

- eraldatud;
- 6) kulud sisseostetud teenustele (sh. uuringud, analüüsid, tehnilistele teadmistele ja andmete ligipääs, nõustamised);
 - 7) muud kulud, mis kaasnevad projekti elluviimiseks sõlmitud lepingute täitmisega, tingimusel et lepingute sõlmimine on kooskõlas riigihanke seadusega ja käesoleva programmi tingimustega;
 - 8) projektilepinguga projektile kehtestatud nõudmistest otseselt tulenevad kulud (nt avalikustamine, tegevuse hindamine, auditid, tõlked), sealhulgas finantsteenuste kulud (nt finantsgarantiide kulud);
 - 9) käibemaks on abikõlblik kulu, kui seda ei ole võimalik tagasi taotleda ning käibemaksu ei hüvitata taotlejale või projekti partnerile ka muul moel.

6.6 Projekti kaudsed kulud on kõik abikõlblikud kulud, mida projekti elluviija ja/või projekti partner ei saa eristada otse projektile omistatavatena, kuid mida saab eristada ja põhjendada tema raamatupidamissüsteemis kuludena, mis tehti otseses seoses projektile omistatavate abikõlblike otsekuludega. Kui projekti eelarve sisaldab kaudseid kulusid, siis need peavad moodustama projekti otsestest abikõlblikest personalikuludest 15% ning neid ei hüvitata kuludokumentide alusel vaid arvestatakse väljamaksetaotlusega esitatud otsestest abikõlblikest personalikuludest. Kaudsed kulud koosnevad üldkuludest ja projekti administratiivse personalitööajukuludest.

6.6.1 Projekti kaudsed kulud on:

- 1) kulud bürootarvetele;
- 2) kulud sideteenustele sh telefoni- ja postikulud;
- 3) infotehnoloogia (serverid ja võrgud) ja kontoritehnika hooldus- ja remondikulud
- 4) kommunaalkulud sh kulud kütte, vee ja elektri tarbimisele, kanalisatsioonile ning ruumide koristamisele;
- 5) projektide administreerimiseks vajalike ruumide üürikulu;
- 6) valveteenus
- 7) maamaks
- 8) projektiga seotud pangakontode avamise ja haldamise kulud ning ülekandetasud, kui pangakonto on projektis vajalik;
- 9) tugitöötajate personalikulu (raamatupidaja, personalispetsialist, hankespetsialist, IT spetsialist, teised projekti abistavad töötajad).

7. Mitteabikõlblikud kulud

7.1 Mitteabikõlblikud kulud on järgmised kulud:

- 1) intress võlalt, võla teenindamise tasud ja viivised;
- 2) finantstehingute tasud ja muud finantskulud, välja arvatud kulud seoses projektilepinguga kehtestatud finantsteenustele;
- 3) eraldised kahjumi või võimalike tulevaste kohustuste katmiseks;
- 4) tagasisaadav käibemaks;
- 5) kulud, mis kaetakse muudest allikatest;
- 6) kasutatud seadmed;
- 7) trahvid, rahalised karistused ja kohtuvaidluste kulud;
- 8) kulud, mis ei ole mõistlikud ja põhjendatud.

8. Taotlusvoorude eelarve ning projekti toetuse määr

8.1 Taotlusvooru 1 eelarve on 1 034 603 eurot ning taotlusvooru 2 eelarve on 1 073 069 eurot.

- 8.2 Minimaalne projekti toetuse summa on 170 000 eurot.
- 8.3 Projekti abikõlblike kulude maksimaalne toetuse määr on valitsusvälistele organisatsioonidele 90% ning teistele taotlejatele 85%.
- 8.4 Projekti omafinantseeringu määr on valitsusvälistele organisatsioonidele vähemalt 10% ja teistele taotlejatele vähemalt 15%.
- 8.5 Projekti toetuse maksimaalne määr ja toetuse kogusumma sätestatakse projekti lepingus.

TAOTLEJALE, PROJEKTI PARTNERILE JA TAOTLUSELE ESITATAVAD NÕUDED

9. Taotleja ja projekti partner

9.1 Projekti toetust võivad taotleda:

- 1) Eesti mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud mittetulundusühingud ja sihtasutused, sh valitsusvälised organisatsioonid, kui projektis kavandatud tegevused kuuluvad nende organisatsioonide põhikirjaliste tegevuste hulka;
- 2) avalik-õiguslikud juriidilised isikud, sh riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused ning teadusasutused.

9.2 Projekti partneriks Eestist võivad olla käeoleva punktis 9.1 nimetatud juriidilised isikud ja asutused. Kui projekti partner on Eesti asutus, siis peab ta vastama punktis 9.3 toodud nõuetele. Projekti partneriks Islandilt, Liechtensteinist, Norrast teistest abisaajariikidest või Venemaalt, võib olla punktis 9.1 nimetatud juriidiline isik ja asutus ning neile ei kohaldu punkti 9.1 1) toodud nõue registri ja põhikirja osas.

9.3 Taotleja ja projekti partner peavad vastama järgmistele nõuetele:

- 1) taotleja ja projekti partneri või nende üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlust ega tehtud pankrotiotsust;
- 2) taotlejal ja projekti partner on tasutud riiklikud maksud. Maksuvõla ajatamise korral peavad maksud olema tasutud ajakava kohaselt;
- 3) taotlejal ja projekti partneril on projekti elluviimiseks vajalik oskusteave ning vahendid sh omafinantseering;
- 4) juhul kui taotleja ja projekti partner on varem saanud toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest, mis on kuulunud tagasimaksmisele, peavad tagasimaksed olema tehtud tähtaegselt ja nõutud summas.

9.4 Taotleja on kohustatud:

- 1) esitama programmioperaatori nõudmisel taotleja, partneri(te) ja taotluse kohta lisateavet etteantud vormis ja tähtajaks;
- 2) võimaldama Programmioperaatoril kontrollida taotluse ja taotleja/partneri(te) vastavust nõuetele, sealhulgas teha kohapealseid kontrole ning viibida oma ning partneri asutuse ruumides ja territooriumil;
- 3) programmioperaatorit viivitamata teavitama taotluses esitatud andmetes toimunud muudatustest või ilmnenu asjaoludest, mis võivad mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist;
- 4) tõendama programmioperaatori nõudmisel ettenähtud omafinantseeringu või dokumentide olemasolu.

10. Taotlusele esitatavad nõuded

- 10.1 Taotlus esitatakse selleks ettenähtud ajal ja taotlusvormil elektrooniliselt. Taotlusvorm on kättesaadav programmioperaatori kodulehel: <http://www.envir.ee/1182653>.
- 10.2 Toetust taotletakse käesoleva taotlusvooru tingimuste punktis 4 sätestatud toetatavatele

tegevustele kas esimese taotlusvooru raames taotlusvooru tingimuste punkt 4.1.1 või teise taotlusvooru raames taotlusvooru tingimuste punkt 4.1.2 raames.

10.3 Taotluses kirjeldatud projekti tegevused peavad olema teostatavad ning tulemused saavutatud taotluses märgitud aja ning taotlusvooru tingimuste punktis 5 märgitud perioodi kestel.

10.4 Taotletud toetuse suurus vastab käesoleva taotlusvooru tingimuste punktile 8.

10.5 Taotluses esitatud projekti eelarve planeeritavaid kulusid ei ole hüvitatud varem riigieelarve, Euroopa Liidu või muudest vahenditest.

10.6 Taotluses esitatud andmed on täielikud ja õiged.

10.7 Taotlus on digitaalselt allkirjastatud taotleja allkirjaõigusliku esindaja poolt.

10.8 Taotleja lisab taotlusvormile:

- 1) projekti elluviimiseks vajalike vahendite sh omafinantseeringu olemasolu tõendavad dokumendid;
- 2) projektijuhi CV ja taotluses kirjeldatuga sarnaste tema juhitud projektide loetelu;
- 3) partneritega taotluse puhul allkirjastatud partneri kinnituskirja;
- 4) volikirja, kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel;
- 5) projekti avalikustamisplaani, mis peab sisaldama projekti teavitustegevuste kohta vähemalt järgmist teavet:
 - (a) eesmärgid ja sihtrühmad, sealhulgas riikliku, piirkondliku ja/või kohaliku tasandi huvigrupid ning avalikkus;
 - (b) teavitamis- ja avalikustamismeetmete strateegia ja sisu, sealhulgas tegevussuunad, teavitusvahendid ja ajakava, võttes arvesse finantsmehhanismi raames toimuva rahastamise lisandväärtust ja mõju;
 - (c) vähemalt kolm teavitustegevust projekti elluviimise, saavutuste ja tulemuste kohta, näiteks seminar või konverents huvigruppidele, pressikonverents või pressisündmus, sealhulgas projekti avamis- ja/või lõpetamisüritus; kui projekti toetussumma on väiksem kui 500 000 eurot, piisab kahest teavitustegevusest;
 - (d) informatsioon projekti kirjeldava info avaldamise kohta internetis eraldi veebisaidil või olemasoleva veebisaidi juurde loodud veebilehel nii eesti kui inglise keeles. Veebilehel peab avaldama vähemalt viite programmile ja finantsmehhanismile, projekti üldandmed sh. eesmärk ja eeldatavad tulemused, informatsiooni projekti koostöö kohta doonorriigiga, võimalusel pilte, kontaktide andmed. Veebilehe informatsiooni projekti elluviimise kohta peab uuendama regulaarselt;
 - (e) informatsioon teavitamis- ja avalikustamismeetmete rakendamise eest vastutavate asutuste kohta, sealhulgas kontaktisiku andmed;
 - (f) selgitus selle kohta, kuidas toimub teavitamis- ja avalikustamismeetmete hindamine sh kuidas saadakse tagasisidet eelpool toodud infokanalite mõjust avalikkuse teadlikkuse kasvule projekti ja projekti rahastaja osas
- 6) Maksu- ja Tolliameti tõendi maksuvõlgade puudumise kohta;
- 7) maaomaniku nõusoleku juhul kui projekti tegevused toimuvad taotlejale mitte-kuuluval maal;
- 8) kulude kalkulatsiooni aluseks olevate dokumentide koopiad;
- 9) projekti eelarve, kvartaalsete maksete prognoosi ja ajakava etteantud vormil.

10.9 Programmioperaatoril on õigus taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimiseks või hindamiseks küsida täiendavaid dokumente.

TAOTLUSE MENETLEMINE

11. Taotluse menetlemine

11.1 Taotluse menetlemine koosneb:

- 1) taotluse registreerimisest;
- 2) taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimisest;
- 3) taotluste hindamisest;
- 4) projektilepingu sõlmimisest või taotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.

11.2 Taotlus esitatakse programmioperaatorile hiljemalt 4. novembril 2013 kell 17.00 Eesti aja järgi.

11.3 Pärast taotluste esitamise tähtaega laekunud taotlus ei kuulu hindamisele.

11.4 Taotlused saadetakse programmioperaatorile digitaalselt allkirjastatult ühes eksemplaris e-posti teel aadressile taotlus@envir.ee.

11.5 Programmioperaator kontrollib taotleja ja partneri vastavust käesoleva taotlusvooru tingimuste punktides 9.1, 9.2 ja 9.3 ning taotluse vastavust punktis 10 sätestatud nõuetele. Kui programmioperaator avastab taotleja, partneri ja/või taotluse nõuetele vastavuse kontrollimisel taotluses puudusi, teavitab ta sellest taotlejat ja määrab puuduste kõrvaldamiseks tähtaja, mis on vähemalt 3 tööpäeva.

11.6 Juhul kui taotlejal on mõjuvad põhjused vastamistähtaja pikendamiseks ning esitatakse pikendamistaotlus, võib puuduste kõrvaldamise tähtaega pikendada. Taotlejale tehakse kuni 2 kirjalikku järelepärimist.

11.7 Taotleja ning projekti partner tunnistatakse nõuetele vastavaks, kui taotleja vastab käesoleva taotlusvooru tingimuste punktides 9.1 ja 9.3 nõuetele ning projekti partner käesoleva taotlusvooru tingimuste punktis 9.2 ja 9.3 nõuetele.

11.8 Juhul kui projekti partner ei vasta käesoleva taotlusvooru tingimuste punkt 9.2 nõuetele võib taotleja projekti partneri välja vahetada või projekti ilma projekti partnerita ellu viia. Programmioperaator võib teha taotlejale ettepaneku vähendada taotluse kogumaksumust vastavalt eemaldatavale projekti partnerile planeeritud eelarvele. Projekti partneri vahetamine on lubatud juhul, kui ei muudeta taotluse sisu sh kui projekti partnerist loobumine ei mõjuta projekti eesmärkide, tulemuste ja indikaatorite saavutamist.

11.9 Taotlus tunnistatakse nõuetele vastavaks, kui see vastab käesoleva taotlusvooru tingimuste punktis 10 kehtestatud nõuetele.

11.10 Taotlust ei tunnistata nõuetele vastavaks, kui esineb vähemalt üks alljärgnevatest asjaoludest:

- 1) taotleja ei vasta punktides 9.1 ja 9.3 toodud nõuetele;
- 2) taotlus ei vasta käesoleva taotlusvooru tingimuste punktis 10 sätestatud nõuetele;
- 3) taotluses on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või taotleja mõjutab pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil taotluse menetlemist;
- 4) taotleja ei võimalda kontrollida taotluse vastavust nõuetele või teha kohapealset kontrolli;
- 5) taotleja ei ole määratud tähtaja jooksul taotluses esinevaid puudusi kõrvaldanud ja/või esitanud korrektseid dokumente.

12. Taotluste hindamine

12.1 Nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste järjestamiseks hindavad neid käesoleva taotlusvooru tingimuste punktis 13 esitatud hindamiskriteeriumite alusel vähemalt kaks

programmioperaatorist sõltumatut eksperti. Juhul kui ekspertide arvamus erineb üle 30% , hindab taotlust ka kolmas ekspert.

- 12.2 Hindamise käigus on ekspertidel õigus küsida selgitusi, mille vastamiseks määrab programmioperaator taotlejale tähtaja, mis on vähemalt 3 tööpäeva. Ekspertidel on õigus teha ettepanekuid projekti tegevuste ja eelarve parendamise osas.
- 12.3 Taotlejatel on õigus selgitustele vastamisel ekspertide ettepanekuid arvesse võttes taotlust täpsustada.
- 12.4 Projekte hinnatakse eraldi taotlusvoorude kaupa ning eraldi taotlusvooru 1 tegevustele 1 ja 2-4 ning taotlusvooru 2 tegevustele 1 ja 2-3.
- 12.5 Ekspertide hindamise tulemusel saadud punktid koondatakse punktis 12.4 toodud 4 rühma hindepunktide kahanevas järjekorras.
- 12.6 Ekspertide hinnatel põhinevat projektide paremusjärjestust analüüsib hindamiskomisjon, kes teeb programmioperaatorile ettepanku projektide rahastamise või taotluste mitte-rahuldamise kohta.
- 12.7 Hindamiskomisjon lähtub ettepaneku tegemisel eelkõige ekspertide hindamistulemusest kuid võib mõjuvate põhjuste ilmnemisel pingerida korrigeerida ning pakkuda välja projektide rahastamiseks ettepanekuid.
- 12.8 Rahastamisele kuulub esmajärjekorras iga 4 rühma paremusjärjestuse esimene taotlus. Juhul kui paremusrida ning taotlusvooru eelarve võimaldab rahastada projekte, mis tagavad programmi indikaatorite (taotlusvooru tingimuste lisa 3) täitmise suuremal määral kui programm ette näeb va. esimese taotlusvooru tegevus 1, mille puhul rahastatakse ainult esimest projekti, rahastatakse projekte lähtuvalt kõigi nelja paremusjärjestuse ühendamisel tekkinud ühisest paremusjärjestusest. Hindamise skeem on toodud taotlusvoorude tingimuste lisa 5.
- 12.9 Võrdsete hindepunktide korral eelistatakse taotlusvooru raames programmi eesmärkide saavutamisele suurema mõjuga projekti.
- 12.10 Juhul kui mõne tegevuse pingerea esimese projekti kvaliteet on oluliselt madalam kui teiste tegevuste pingeridade kõrgemate hinnetega projektidel on hindamiskomisjonil õigus teha programmioperaatorile ettepanek mitte rahastada antud tegevuse esimest projekti ning rahastada projekte ühise paremusjärjestuse alusel.
- 12.11 Juhul kui taotlusvooru eelarve ei võimalda toetust täies mahus eraldada võib programmioperaator teha taotlejale ettepaneku kaasrahastamismäära suurendamiseks või projekti mahu vähendamiseks tingimusel, et projekti eesmärgid saavutatakse. Selline ettepanek tehakse esimesena esimesele taotlejale pingereas, kelle projekt kuuluks hindepunktide alusel rahastamisele täies mahus kui eelarvevahendid seda võimaldaks. Juhul kui esimene taotleja ei soovi uut tingimustel projekti rakendada teeb programmioperaator sama ettepaneku pingereas järgmisele taotlejale.

13. Taotluse hindamise kriteeriumid

13.1 Taotluse hindamiskriteeriumid:

Hindamiskriteeriumi	Hinne	
1) A Projekti eesmärk on arusaadavalt ja piisavalt põhjendatud ning projekt on otseselt seotud Programmi eesmärkide täitmisega:	Jah	3
	Informatsioon on puudulik, kuid hindamiskriteeriumile võimalik vastata "jah"	1
	Ei	0

2) A Projekt panustab otseselt Programmi indikaatorite täitmisele:	Projekt panustab kolme programmi indikaatori täitmisele	3
	Projekt panustab ühe või kahe programmi indikaatori täitmisele	2
	Ei	0
3) B Viited strateegilistele dokumentidele on asjakohased.	Jah	2
	Informatsioon on puudulik	1
	Ei	0
4) A Projekti vajalikkus on arusaadavalt seletatud ja põhjendatud sh on kirjeldatud olemasolevat olukorda ja lahendatavat probleemi	Jah	2
	Esineb puudujääke	1
	Projekt ei ole vajalik sh. projekti tulemused on olemas	0
5) B Projekti otsesed ja kaudsed kasusaajad on kirjeldatud piisava detailsusega	Jah	2
	Esineb puudujääke	1
	Ei	0
6) A Taotluses kirjeldatud tegevused kuuluvad käesoleva käskkirja punktis 4 kirjeldatud tegevuste hulka	Jah	3
	Ei	0
7) B Taotluses kirjeldatud tegevused on vajalikud, piisavad ning mõistlikud projekti eesmärkide, indikaatorite, väljundite ja tulemuste saavutamiseks.	Jah	3
	Esineb vähesel määral puudujääke	2
	Esineb olulisi puudujääke	1
	Ei	0
8) A Projekt peab panustama Merestrateegia Raamdirektiivi eesmärkide täitmisele (kohaldub 1 taotlusvooru tegevusele 1)	Projekt panustab Merestrateegia Raamdirektiivi eesmärkide täitmisele ja seda teostatakse vähemalt 3 asutuse koostöös sh 1 teadusasutus	8
	Projekt panustab Merestrateegia Raamdirektiivi eesmärkide täitmisele ja seda teostatakse vähemalt 2 asutuse koostöös	5
	Projekt panustab Merestrateegia Raamdirektiivi eesmärkide täitmisele ja seda teostab 1 asutus	1

	Ei	0
9) A Projekti eesmärgid vastavad EL elurikkuse strateegia II eesmärgile (kohaldub 2. taotlusvooru tegevusele 1)):	Projekt on vajalik EL elurikkuse strateegia II eesmärgi täitmiseks ja projekti teostatakse vähemalt 3 asutuse koostöös (sh 1 teadusasutus)	8
	Projekt on vajalik EL elurikkuse strateegia II eesmärgi täitmiseks ja teostatakse 2 asutuse poolt	5
	Projekt on vajalik EL elurikkuse strateegia II eesmärgi täitmiseks ja teostatakse 1 asutuse poolt.	3
	Ei	0
10) A Projektiga kavandatud tegevused toovad kaasa reaalse kasuliku efekti keskkonnale. Hinnatakse mõju Eestis ja EL-s kaitstavate liikide soodsa seisundi tagamisele (kohaldub 2 taotlusvooru tegevustele 2-3):	EL-s või Eestis kaitstavate liikide elupaikade praktilise taastamise rahaline osakaal projekti kogumahust on üle 80%.	8
	EL-s või Eestis kaitstavate liikide elupaikade praktilise taastamise rahaline osakaal projekti kogumahust on 60-79%.	5
	EL-s või Eestis kaitstavate liikide elupaikade praktilise taastamise rahaline osakaal projekti kogumahust on alla 60%.	1
	Ei	0
11) A Projekti mõju elurikkuse (liigid, elupaigatüübid) säilitamisele (kohaldub 1 taotlusvooru tegevustele 2-4):	Projekti tulemus aitab kaasa rohkem kui viie Eestis või EL-s kaitstava liigi või elupaigatüübi seisundi paranemisele	8
	Projekti tulemus aitab kaasa 3 – 5 Eestis või EL-s kaitstava liigi või elupaigatüübi seisundi parandamisele	5
	Projekti tulemus aitab kaasa 1 – 2 Eestis või EL-s kaitstava liigi või elupaigatüübi seisundi paranemisele	1
	Ei	0
12) B Projekti tegevus- ja ajaplaan on realistlikud	Jah	2
	Esineb puudujääke	1
	Ei	0

13) B Projekti indikaatorid on realistlikud ja saavutatavad projekti tulemusel	Jah	2
	Esineb puudujääke	1
	Ei	0
14) B Projekti riskid ja nende maandamismeetmed on asjakohased:	Jah	2
	Esineb puudujääke	1
	Ei	0
15) B Projekti tulemused on kirjeldatud piisava detailsusega ja on mõõdetavad:	Jah	3
	Esineb vähesel määral puudujääke	2
	Esineb olulisi puudujääke	1
	Ei	0
16) B Eelarves toodud toetusest rahastatavad kulud on abikõlblikud sh kuuluvad tingimuste ja korra punkti 6 alla	Jah	3
	Esineb vähesel määral puudujääke	2
	Esineb olulisi puudujääke	1
	Ei	0
17) B Projekti kulud on põhjendatud, piisavad ning mõistlikud projekti eesmärkide, indikaatorite ja tulemuste saavutamiseks:	Jah	3
	Esineb vähesel määral puudujääke	2
	Esineb olulisi puudujääke	1
	Ei	0
18) B Eelarves esitatud kogused, ühikud ja maksumused on mõistlikud ja põhjendatud	Jah	2
	Esineb puudujääke	1
	Ei	0
19) B Taotleja on pädev ja võimeline (sh omab vajalikku ekspertteavet ja kogemust projekti valdkonnas) projekti ellu viima:	Jah	1
	Ei	0
20) B Projekti juhtimisskeemi põhjendatus:	Olemas on informatsioon projekti meeskonna ja projekti juhtimise ülesannete kohta	2
	Projekti meeskonna kirjelduses on olulisi puudujääke	1
	Ei	0
21) B Projekti partner on projekti elluviimiseks vajalik ning teostab projekti tegevusi. ⁴	Jah	3
	Esineb vähesel määral puudujääke	2

⁴ Projektidele, millel puuduvad partnerid, seda kriteeriumit ei kohaldata.

	Esineb olulisi puudujääke so partnerite roll ei ole üheselt mõistetav ja/või partnerluse lisandväärtus ei selgu projektitaotlusest	1
	Ei	0
22) B Projekti otsustusprotsessides asjakohaste asutuste kaasamine, projekti tulemite levitamine:	Kaasatud on kõik või suurem enamus asjakohaseid asutusi	2
	Kaasamises on puudujääke	1
	Ei	0
23) B Pärast projekti lõppemist on projekti tegevuse jätkamine ning projekti tulemuste kasutamine sh vara haldamine ning dokumentide edaspidine kasutamine tagatud:	Jah	2
	Esineb väheseid puudujääke	1
	Ei	0
24) B Projekti rakendatakse partnerluses välispartneriga:	Jah	3
25) B Projekti avalikustamise plaani sisu vastab programmi nõuetele.	Jah	2
	Esineb väheseid puudujääke, kuid määruse miinimumnõuded on täidetud	1
	Ei	0

13.2 Taotluse sisu (kriteeriumid märkega „A“) moodustavad kaalutud hindest 80% ja taotluse kvaliteet (kriteeriumid märkega „B“) 20%. Hindepunktid arvutatakse vastavalt allolevale tabelile.

Kriteerium	Kriteeriu-mi osakaal	Hindaja 1	Hindaja 2	Hindaja 3	Kriteeriumi aritmeetiline keskmine	kaalutud keskmine
A	0,8	A1	A2	A3	$X=(A1+A2+A3)/3$	
B	0,2	B1	B2	B3	$Y=(B1+B2+B3)/3$	
						$Z=(X*0,8)+(Y*0,2)$

13.3 Hindamiskriteeriumites 1, 2, 4, 6, 19 või 23 0 punkti saanud taotlus ei kuulu rahastamisele.

13.4 Lõpliku hindena alla 10 punkti saanud projekt ei kuulu rahastamisele.

14. Taotluse rahastamine või rahuldamata jätmise otsuse tegemine

14.1 Otsuse projekti kohta teeb programmioperaator lähtudes hindamiskomisjoni ettepankust.

14.2 Rahastatavate projektide taotlejatele edastatakse allkirjastamiseks projektilepingud.

- 14.3 Kui taotleja, kelle taotlus kuulub rahastamisele, on nõus projektilepingus sätestatud tingimustega, tagastab ta projektilepingu allkirjastatult programmioperaatorile hiljemalt 10 kalendripäeva jooksul projektilepingu kättesaamisest arvates.
- 14.4 Kui taotleja ei tagasta projektilepingut 10 kalendripäeva jooksul pärast kättesaamist, võib programmioperaator valida projektide pingereast järgmise projekti.
- 14.5 Projektilepingus sätestatakse vähemalt:
- 1) poolte rollid ja vastutus
 - 2) projekti elluviija kohustused seoses aruandlusega;
 - 3) toetuse maksimaalne summa eurodes ja projekti maksimaalne toetusmäär;
 - 4) kulude abikõlblikkuse tingimused;
 - 5) kaudsete kulude arvutusmetoodika ja nende maksimaalne summa;
 - 6) kulude abikõlblikkuse esimene ja viimane kuupäev;
 - 7) projekti muutmise tingimused;
 - 8) sätted, mis tagavad, et seoses järelevalve, auditite ja hindamisega taotletud juurdepääs antakse ilma viivitamata;
 - 9) sätted, mis tagavad, et täidetakse avalikustamisega seotud kohustusi;
 - 10) programmioperaatori õigus peatada maksed ja nõuda projekti elluviijalt tagasimakset, kui Finantsmehhanismide Kantselei, programmioperaator või rahandusministeerium teeb otsuse selliste meetmete kohta;
 - 11) vaidluste lahendamine ja kohtualluvus;
 - 12) detailne eelarve liigendatud kulude ja ühikuhindadega;
 - 13) viide partnerluslepingutele või eellepingutele, kui see on asjakohane;
 - 14) kohustused, mis kehtivad peale projekti lõpetamist.
- 14.6 Taotlustele, mida hindamiskomisjon ei soovita rahastada teeb programmioperaator taotluse rahuldamata jätmise otsuse.
- 14.7 Programmioperaator teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui:
- 1) taotluse hindamisel selgub, et on esitatud valeandmeid või esinevad asjaolud, mille tõttu taotlejat või taotlust ei oleks saanud nõuetele vastavaks tunnistada;
 - 2) taotlus jääb taotluste hindamise tulemusel moodustunud paremusjärjestuses väljapoole taotlusvooru eelarvet;
 - 3) taotluse kohta rakendatakse taotlusvooru tingimuste punkti 12.6;
 - 4) taotluse kohta rakendatakse taotlusvooru tingimuste punkti 13.3;
 - 5) taotluse kohta rakendatakse taotlusvooru tingimuste punkti 13.4.
- 14.8 Taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse taotluse rahuldamata jätmise põhjused.
- 14.9 Programmioperaator edastab taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlejale viivitamata.

TOETUSE KASUTAMINE

15. Projekti elluviija kohustused

- 15.1 Projekti elluviija on kohustatud täitma EMP rakendusmääruses, käesoleva taotlusvooru tingimustes ning projektilepingus sätestatud nõudeid, sealhulgas:
- 1) esitama programmioperaatori nõutud teabe etteantud vormis ja tähtaegadel;
 - 2) vastutama projekti algatamise, ettevalmistamise, rakendamise ja projekti eesmärkide, tulemuste ning indikaatorite täitmise eest;
 - 3) vastutama, et projekti kulud oleksid abikõlblikud ning juhul, kui kulud osutuvad mitteabikõlblikeks, tagastama toetuse ettenähtud summas ja ajal;

- 4) järgima riigihangete seaduses hankija kohta sätestatud;
- 5) esitama koos väljamaksetaotlusega hankemenetlust tõendavad dokumendid;
- 6) viivitamata teavitama kirjalikult programmioperaatorit projekti teostamise käigus ilmnunud projekti elluviimist takistavatest asjaoludest, samuti projektiga seotud kohtumenetlusest või selle võimalikkusest ja projekti elluviija või projekti partneri poolt läbiviidud riigihangetele esitatud vaidlustustest;
- 7) teavitama programmioperaatorit kirjalikult projekti muutmise vajadusest;
- 8) sõlmima projekti partneri(te)ga partnerluslepingu(d);
- 9) vastutama partneri(te) tegevuse või tegevusetuse eest, mis ei ole kooskõlas programmi tingimustega;
- 10) tagama maksete edastamise projekti partneri(te)le;
- 11) mitte kasutama projekti elluviimiseks eraldatud toetust tulu saamiseks ei otseselt ega kaudselt ning tagama, et ka projekti partner järgiks sama nõuet;
- 12) tagama, et investeeringud kinnisvarasse sh renoveerimine ja maa ostmisesse oleks samal sihtotstarbel nagu projektis kirjeldatud kasutusel vähemalt 5 aastat peale projekti lõpparuande heakskiitmist;
- 13) tagama, et soetatud põhivara oleks samal sihtotstarbel nagu projektis kirjeldatud kasutusel vähemalt 5 aastat peale projekti lõpparuande heakskiitmist;
- 14) edastama programmioperaatorile kõik projekti tulemused ja väljundid, mis on otseselt seotud programmioperaatori igapäevatööga ning avaliku huvi teenimisega, küsitud detailsuses;
- 15) võimaldama Programmioperaatoril, Rahandusministeeriumil, Riigikontrollil ning doonorriikide esindajal kontrollida projekti elluviimise vastavust nõuetele, sealhulgas teha kohapealseid kontrollid ning viibida oma asutuse ruumides ja territooriumil.

16. Toetuse väljamaksed ja kasutamise aruanded

- 16.1 Toetuse väljamakseid tehakse 3 korda aastas vastavalt projektilepingus sätestatud aruandlusperioodidele.
- 16.2 Põhjendatud juhul võib projekti elluviija taotleda ettemakset 30% ulatuses projekti toetuse summast. Ettemakse kantakse projekti elluviijale üle 15 tööpäeva jooksul pärast projektilepingu sõlmimist. Ettemakse kaetakse kinni, kui 60% toetusest on välja makstud.
- 16.3 Väljamakse tegemise aluseks on heakskiidetud projekti aruanne ning väljamaksetaotlus, mille projekti elluviija esitab programmioperaatorile koos käesoleva punkti lõikes 4 nimetatud lisadega kolme nädala jooksul pärast aruandeperioodi lõppu.
- 16.4 Väljamaksetaotlusele lisatakse vähemalt järgmised dokumendid:
 - 1) kuludokumentide nimekiri programmioperaatori antud vormil;
 - 2) kõik hankemenetlusega seotud dokumendid, mis on vajalikud veendumaks, et hankemenetlus on viidud läbi korrektselt ning asjakohased lepingud;
 - 3) kohustuste tekkimise aluseks olevad kuludokumentid, millele lisatakse osutatud teenuse või tehtud töö või tarnitud kauba üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
 - 4) kulu tekkimist ja tasumist tõendavad dokumendid või doonorriigi partneri puhul sõltumatu sertifitseeritud audiitori aruanne, mis kinnitab, et kulud, mille hüvitamist taotletakse, tehti vastavalt EMP rakendusmäärusele ning käesolevale käskkirjale ning projekti partneri riigi siseriiklikule õigusele ja raamatupidamistavale;
 - 5) projekti kulude raamatupidamises kajastamist tõendavad dokumendid.
- 16.5 Programmioperaator kontrollib esitatud projekti aruande, väljamaksetaotluse ja sellele

lisatud dokumentide nõuetele vastavust, kulude abikõlblikkust ning vastavust projektilepingule, EMP rakendusmäärusele ning muudele asjakohastele dokumentidele. Puuduste korral määrab programmioperaator projekti elluviijale tähtaja nende kõrvaldamiseks.

- 16.6 Viimane väljamaksetaotlus esitatakse koos projekti lõpparuandega. Viimane väljamakse, milleks on kuni 5% projekti toetuse summast, tehakse 15 tööpäeva jooksul pärast projekti lõpparuande heakskiitmist programmioperaatori poolt.

17. Projektilepingu muutmine

- 17.1 Projekti elluviija peab esitama kirjaliku taotluse kui soovib projekti muuta.
- 17.2 Kui programmioperaator ei rahulda muudatustaotlust, on projekti elluviija kohustatud projekti ellu viima vastavalt projektilepingule.
- 17.3 Kui projekti elluviija ei ole nõus projekti muudatustaotluse rahuldamata jätmise korral rakendama, on ta kohustatud sellest programmioperaatorile viivitamata teatama. Programmioperaator võib projektilepingu kehtetuks tunnistada ning väljamakstud toetuse tagasi nõuda.
- 17.4 Projekti maksumuse suurenemise korral peab projekti elluviija ülekulu oma vahenditest katma.
- 17.5 Kui projekti elluviijal ei ole mõjuval põhjusel võimalik alustada projekti rakendamist vastavalt projektilepingus märgitule, on tal võimalik taotleda programmioperaatorilt projekti abikõlblikkuse perioodi alguskuupäeva asendamist maksimaalselt 6 kuu võrra hilisema alguskuupäevaga, kusjuures abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäev ei tohi olla hilisem kui 30. aprill 2016.
- 17.6 Kui projekti elluviija ei alusta projekti elluviimist 6 kuu jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi algusest, võib programmioperaator projektilepingu kehtetuks tunnistada.

18. Kaebuste menetlemine

- 18.1 Isik, kes leiab, et toetuse menetlemise käigus või haldusakti andmisega on rikutud tema õigusi võib esitada kaebuse ja/või vaide.
- 18.2 Kaebusi menetleb programmioperaator vastavalt haldusmenetluse seadusele.
- 18.3 Vaideid menetleb Harju maakohus.

19. Lisainformatsioon

- 19.1 Programmioperaator korraldab taotlusvoorude tutvustamiseks infopäevad, mille kohta avaldab täpsema informatsiooni oma kodulehel <http://www.envir.ee/1182653>.
- 19.2 Küsimusi taotlusvoorude kohta saab esitada kuni 10 tööpäeva enne taotluste esitamise tähtaega. Kontaktid avaldatakse <http://www.envir.ee/1182653>.
- 19.3 Projektide ettevalmistamisel võib taotleja pöörduda programmioperaatori poole saamaks informatsiooni ja tuge võimalike doonorriikide projektipartnerite leidmise osas.

LISA 1

Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014 programmi „Integreeritud sise- ja mereveekogude majandamine”

Taotlus

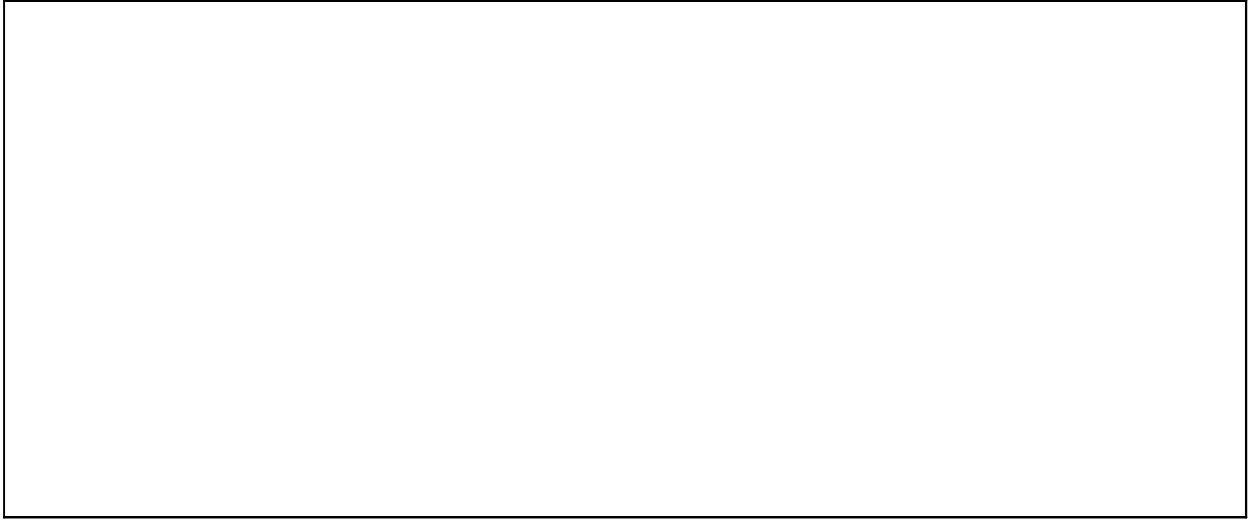
Taotlus koos lisadega peab vastama keskkonnaministri käskkirjas Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014 programmi "Integreeritud sise- ja mereveekogude majandamine" toetuse andmise ning kasutamise tingimused ja kord kehtestatud tingimustele. Käesolev või hiljem täiendatud taotlus koos lisadega on esmane projekti hindamise, rakendamise, seire, järelevalve ja finantskontrolli alusdokument. Kõik taotluse väljad peavad olema täidetud korrektselt ning taotluse peab allkirjastama taotleja volitatud esindaja.

1.1. Projekti nimetus (eesti ja inglise keeles)

Taotlusvoor: 1 / 2 (valida õige)

I TAOTLEJA ANDMED
Organisatsioon
Registrikood
Taotleja ei ole / on käibemaksukohustuslane
Taotleja kontaktandmed
Postiaadress: Telefon: Faks: E-post: WWW-aadress:
Taotleja kontaktisik
Nimi: Ametikoht: Telefon: E-post:
Taotleja kompetents (märkida taotleja peamine tegevusala, tuua välja projekti tegevustega sarnaste tegevuste elluviimise varasem kogemus ning kogemus projektide elluviimisel)

II PARTNERITE ANDMED
Organisatsioon
Registrikood
Partner on/ei ole käibemaksukohustuslane ja saab sisendkäibemaksu kuludelt tagasi
Partneri kontaktandmed
Postiaadress: Telefon: Faks: E-post: WWW-aadress:
Organisatsioon (vajadusel jätkata loendit)
Registrikood
Partner on/ei ole käibemaksukohustuslane ja saab sisendkäibemaksu kuludelt tagasi
Partneri kontaktandmed
Postiaadress: Telefon: Faks: E-post: WWW-aadress:
Partneri roll projekti elluviimisel
III PROJEKTI ANDMED
1. Projekti sisu lühikirjeldus (eesti ja inglise keeles)

2. Projekti kirjeldus					
2.1. Probleemi ja olemasoleva olukorra kirjeldus, projekti vajalikkuse põhjendus.					
2.2. Projekti otsesed kasusaajad ning sihtrühmad					
2.3. Projekti seos strateegiliste dokumentidega (kirjeldada lühidalt, kuidas projekti raames kavandatud tegevused aitavad täita programmi eesmärke, milline on projekti seos teiste asjakohaste strateegiliste dokumentidega).					
2.4. Projekti eelarve aastate lõikes NB projekti eelarve kvartalite lõikes asub Excelis eelarvetabeli juures					
Aasta	2013	2014	2015	2016	KOKKU
Taotletav toetus					
Kaasfinantseering					
Mitte-abikõlblikud kulud					
KOKKU					
2.5. Projekti eelarve projektis osalejate lõikes					
Asutus	Toetus	Omafinantseering	KOKKU		
1					
2					
3					
...					
2.6. Projekti ajakava (algus "pp.kk.aa" -lõpp "pp.kk.aa")					
3. Projekti eesmärgid					
3.1. Projekti üldine eesmärk (sõnastage kaugem siht, mille saavutamisele peab planeeritud projekt olulise panuse andma, kuid milleni jõudmiseks võib vajalik olla mitmete projektide/tegevuste koosmõju, selgitage projekti eesmärgi seost programmi eesmärkidega).					
3.2. Projekti otsesed eesmärgid (sõnastage soovitud konkreetne olukord, mida tahetakse toetuse abil projekti lõpuks saavutada; eesmärk ei saa olla tegevus kui selline).					
4. Projekti indikaatorid					
4.1. Seos Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009-2014 programmi "Integreeritud sise- ja mereveekogude majandamine" indikaatoritega (nimetada programmi väljundindikaatorid, mille täitmisele projekt kaasa aitab ning märkida indikaatori					

täitmise sihttase ja selle mõõtmismeetod).

4.2. Projekti üldise eesmärgi ning ostese eesmärgi saavutamise indikaatorid (nimetada indikaatorid koos alg- ning sihttasemega ja indikaatorite täitmise mõõtmismeetod)

Indikaator	algase	sihttase	mõõtmismeetod
Üldine eesmärk			
1			
...			
Otsene eesmärk			
1			
...			

5. Projekti tegevused, tulemused ja rakendamine

5.1. Projekti tegevus- ja ajaplaan

Tegevus	Tegevuse kirjeldus ja põhjendus	Toimumise aeg (kuu/aasta täpsusega)	Tegevuse väljund
1			
2			
3			
...			

5.2. Projekti väljundid projekti lõpetamise ajaks (projekti väljundid peavad olema otseselt seotud projekti tegevusplaanis p 5.1. kavandatud tegevustega).

5.3. Projekti tulemused (kirjeldada, milline oli projekti raames teostatud tegevuste tulemusena saavutatud kvantitatiivne ja/või kvalitatiivne muutus)

5.4. Projekti riskid

Risk	Riski tõenäosus suur/keskmine/väike	Riski mõju suur/keskmine/väike	Maandamise meetmed
1			
2			
3			
...			

5.5 Projekti elluviimise korraldus (kirjeldada, kuidas on kavandatud korraldada projekti juhtimine, sh töökorraldus ja vastutuse jaotus taotleja organisatsiooni sees ja partnerite vahel nt tööde teostamise kavandamisel, hangete planeerimisel ja korraldamisel, tegevus- ja ajakava jälgimisel, raamatupidamise ning infovahetuse korraldamisel teiste projektiga seotud organisatsioonidega)

5.6. Projekti jätkusuutlikkus (kirjeldada, kuidas ja milliste ressurssidega on tagatud projekti tulemuste haldamine ja eesmärgipärane kasutamine pärast projekti lõppemist)	
5.7. Projekti mõju horisontaalsetele teemadele (kirjeldada lühidalt projekti mõju märgitud näitaja osas)	
Hea valitsemistava	
Mõju keskkonnale	
Majanduslik jätkusuutlikkus	
Sotsiaalne jätkusuutlikkus	
Sooline võrdõiguslikkus	
5.8. Varasemad toetavad tegevused ja seotud projektid (kirjeldada, kas ja milliseid projekte on taotleja poolt antud projektiga seoses varem tehtud, sh kui on olnud või on hetkel elluviimisel samas piirkonnas või samal teemal projekt, millele on toetust saadud/mida taotleja ise finantseerib/millele kavandatakse mujalt toetust küsida).	

6. Projekti eelarve	
6.1. Vajadus ettemakseks (põhjendus, ettemakse protsentuaalne suurus, mitte rohkem kui 30%),	
6.2. Kas kaudsete kulude hüvitamine ühtse määra alusel on vajalik	
6.3. Projekti raamatupidamisdokumentide asukoht (aadress(id), kus säilitatakse dokumente 3 aastat pärast programmi sulgemist)	
6.4. Planeeritud hanked (kirjeldada hanke liik, ajakava ning hanke sisu)	

6.6. Selgitus projekti eelarve kujunemise kohta: (sh. detailsed kulutuste kalkulatsioonid ja nende aluseks olevate dokumentide koopiad nt olemasolul hinnapakkumised, tööjõukulude arvestuspõhimõtted, tööjõukulude vastavus asutuse või sektori tööjõukulude tasemele, info kas ja millised kulud sisalduvad käibemaksu)

7. Käesoleva taotluse lisad on:

Nr	Lisa	Lk arv
1.	Omafinantseeringut tõendav garantiikiri	
2.	Projektijuhi CV	
3.	Volikiri taotleja esindamiseks	
4.	Avalikustamise plaan	
5.	Partnerluse kinnituskiri (iga partneri kohta eraldi)	
6.	Maksu- ja Tolliameti tõend maksuvõlgade puudumise kohta (mitte varasem kui taotluse esitamise kuule vahetult eelneva kuu esimese päeva seisuga)	
7	Maaomaniku nõusolek	
8	Kulude kalkulatsiooni aluseks olevate dokumentide koopiad	
9	Projekti eelarve, kvartaalsete maksete prognoos ja ajakava etteantud vormil	

Käesoleva taotluse allkirjastamisega KINNITAN järgmist:	Jah /Ei/ Ei kohaldu
1) kohustun projekti ellu viima vastavalt taotluses esitatud teabele ja tingimustele, toetuse andmise tingimustele ja projekti lepingule;	
2) taotluses ja selle lisades sisalduv teave on tõene;	
3)projekti tegevused toimuvad taotleja maal ning juhul kui tegevused ei toimu taotleja maal, siis on lisatud maaomaniku nõusolek;	
4) projektitaotlustes esitatud planeeritavaid kulusid ei ole EL või RE vahenditest hüvitatud ning esitatud on informatsioon samal ajal projektile ja/või selle üksikutele tegevustele muudest vahenditest taotlemise kohta.	
5) kohustun väljastama andmeid ja igakülgset osutama kaasabi sh nõustun kohapealse kontrolli läbiviimisega programmioperaatorile ning teistele asutustele, kelle kohustusteks on järelevalve käesolevas taotluses sisalduva projekti elluviimise üle;	

6) taotlust või selle koopiaid võib programmioperaator järelevalve teostamiseks edastada teistele riigiasutustele ja kolmandatele isikutele;	
Taotleja ees- ja perekonnanimi:	
Ametikoht:	
Allkirjastamise kuupäev ja koht:	

Partnerluse kinnituskiri

Kinnitan, et (asutuse nimi) (edaspidi *partner*) on projekti (projekti nimi) (edaspidi *projekt*) partner ning

- 1) olen teadlik Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009-2014 programmi „Integreeritud sise- ja mereveekogude majandamine“ avatud taotlusvooru toetuse andmise ning kasutamise tingimustest ja korrast (edaspidi taotlusvooru tingimused);
- 2) vastan taotlusvooru tingimuste punktile 9;
- 3) olen teadlik projekti eesmärkidest, tegevustest ja tulemustest ning oma rollist projekti rakendamisel;
- 4) olen teadlik, et partneri tegevustele on planeeritud projekti eelarvest vähemalt ..EURi;
- 5) panustan projekti kaasfinantseeringuna ... EURi;
- 6) sõlmin ... (taotleja) vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2009-2014 rakendusmääruses sätestatule projekti elluviimiseks partnerluslepingu;
- 7) minu või minu üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlust ega tehtud pankrotiotsust;
- 8) olen tasunud riiklikud maksud. Maksuvõla ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- 9) oman projekti elluviimiseks vajalikku oskusteavet ning vahendeid;
- 10) kui olen varem saanud toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest, mis on kuulunud tagasimaksmisele, olen tagasimaksed teinud tähtaegselt ja nõutud summas.

Nimi:

Organisatsioon:

Ametikoht:

Allkiri:

Kuupäev ja koht:

Programmi indikaatorid

#	Outcome	Indicator	Description	Indicator value		Source of verification
				Baseline	Target	
1	Established environmental targets and management plans for marine and inland waters	Established environmental programme of measures	The program of measures is developed and will comply with methodology set out in the Marine Strategy Framework Directive. The indicator was chosen taking into account results of the two outputs and how the output no 1.2 will complement the pre-defined project. E.g. defining the habitat types' target levels for favourable conservation status will contribute to the programme of measures.	Baseline	Target	The reports of the pre-defined project and reports of the output 1.2 projects.
				0	1	
2	Improved environmental information on impact, status and trends	Services made available to the public or improved	The indicator was chosen taking into account 3 outputs that all contribute to the outcome. E.g. in accordance with the output no 3.1, user oriented applications will be elaborated; in accordance with the output no 3.2, user oriented applications will be improved as the quality of data will be improved, new services for transformation and downloading will be developed; in accordance with the output no 3.3, methodology developed and ecosystem services mapped and assessed for one ecosystem.	Baseline	Target	The reports of the two pre-defined projects and reports of the projects under output no 3.3.
				0	3	
3	Developed strategies and measures for adapting to a changing climate	Climate adaptation strategy developed at national level	The proposal for the national climate adaptation strategy has been developed.	Baseline	Target	The reports of the pre-defined project.
				0	1	

Outcome	Output	• Output indicator	Indicator value		Description
	1.1 The programme of measures for the Estonian marine area, including feasibility study on using LNG as an alternative ship fuel to reduce pollution developed*	<ul style="list-style-type: none"> • Types of developed measures • Assessment on feasibility of LNG as an alternative ship fuel in Estonia 	Baseline	Target	<p>According to the EU Marine Strategy Framework Directive Article 13 the programme of measures has to take into consideration 8 types of measures, listed in the Directive's Annex VI</p> <p>Assessment has been carried out whether LNG is or is not promising alternative fuel for Estonia to be taken aboard in the near future (2014-2024).</p> <p>The indicators will be measured via pre-defined project's reports.</p>
			0	8	

			Baseline	Target	
<p>Established environmental targets and management plans for marine and inland waters</p>	<p>1.2 A integrated governance system for maintaining marine, coastal and inland water ecosystem services developed and capacity raised, including the favourable conservation status identified (through conducted inventories and enhanced databases) and relevant methods to establish baseline scenarios, monitoring and reporting system for number of marine, coastal and inland waters habitat types and species according to the Habitats and Bird Directive and Marine Strategy Framework Directive developed.</p>	<p>Habitat types for which the conservation targets have been set</p> <p>Km2 area of inventories conducted of marine habitats and species</p> <p>System for monitoring and reporting developed</p> <p>Relevant governance system is developed and ready to be implemented.</p>	0	5	<p>The targets are set for achieving the favourable conservation status of habitat types in marine, coastal and inland water ecosystems. There are 12 habitat types in Estonian marine, coastal and inland water ecosystems. The target is set in consultation with the experts, taking into account the limited time and cost for carrying out the necessary research.</p> <p>Area (km2) where the inventories have been carried out. The inventories must be carried out in accordance with the EU Habitat and Birds Directives and will cover mainly the economic zone of the Baltic Sea. The target has been set in consultation with the experts (taking into account the limiting time factor).</p> <p>Monitoring and reporting system, which corresponds to the EU Habitats Directive and the EU Birds Directive, has been developed.</p> <p>Integrated governance system, which is a base for the result oriented management and sustainable use of ecosystems and their services as well as for the conservation policy and relevant integrated management plans has been developed.</p> <p>The indicator will be measured via projects' reports.</p>
			9 000	11 500	
			0	1	
			0	1	

Improved environmental information on impact, status and trends	2.1 Data-modelling system and the decision support tool for the integrated marine and inland water management developed**	Data-modelling system is developed	Baseline	Target	Data-modelling system, which enables on the basis of national water and marine monitoring data to model and interpretate the status of water bodies, including the impact of sources and implementation of protection measures. It is a tool for policy making, including via providing the status trend lines. The indicator will be measured via pre-defined project's report.
			0	1	
	2.2 An infrastructure for spatial information according the requirements of the INSPIRE Directive established***	Network services are compliant to INSPIRE requirements Land cover data updated (km2) Spatial data sets transformed to INSPIRE data model (km2)	Baseline	Target	INSPIRE directive shares data themes to 3 annexes and provides 4 types of data services. Indicator was chosen to measure initial operating capability to services by the annexes. This indicator does not show number of datasets, which are available through service The area of Estonia is 45227km2. Indicator shows percentage of land cover; data is updated during the project.s. Indicator shows data sets, which have been transferred to INSPIRE data model. It concerns data sets The Land Board is responsible for. The indicator will be measured via pre-defined project's reports.
			3	12	
			0	17%	
			6	14	
2.3 The methodology developed and assessments for the key ecosystem services of marine and inland waters conducted. The conservation management of habitats of threatened fish population of the Baltic Sea, and implementation of action plans for threatened river species (e.g. Freshwater pearl mussel), carried out.	<ul style="list-style-type: none"> Methodology developed and ecosystem services assessed Number of habitats restored 	Baseline	Target	Methodology for assessing the ecosystem services to understand the values of ecosystems for improved policy making, for implementation of the EU biodiversity strategy. Number of habitats restored for threatened river species. The indicators will be measured via projects' reports.	
		0	1		
		0	1		

	<p>3.1 Proposal for Estonian climate change adaptation strategy compiled. ****</p>	<p>Proposal for national climate adaptation strategy compiled</p>	<p>Baseline</p>	<p>Target</p>	<p>Within the pre-defined project it is foreseen to gather existing data (scientific researches, local knowledge, and knowledge about society). Identified and prioritized climate change impacts and measures for adaptation strategy including cost analysis where relevant. Identification of adaptation measures is really important action for developing effective national adaptation strategy. Number of reports on following sectors: use of natural resources (agriculture, forestry, fisheries etc.), biodiversity, energy, transport, land use, buildings, health, tourism. It shows the necessity of sectoral adaptation measures reports. The sectoral reports should include also cost assessment with an aim to identify most effective adaptation measures. Proposal for national climate change adaptation strategy (background and objectives of the adaptation strategy, future scenarios, and impacts of climate change, sector-specific adaptation and measures) has been compiled. The recommendation for preparing the strategy comes from the EU White Paper on adapting to climate change: Towards a European framework for action. The indicator will be measured via pre-defined project's reports.</p>
<p>Developed strategies and measures for adapting to a changing climate</p>			<p>0</p>	<p>1</p>	
	<p>3.2 Research to analyse and identify impacts of climate change and assessment of national measures for adaptation carried out.</p>	<p>Insufficiently studied areas affected by climate change analysed</p>	<p>Baseline</p>	<p>Target</p>	<p>Insufficiently analysed areas that have been identified during the pre-defined project and where new data is needed, and which is necessary for compiling the climate change adaptation strategy, have been analysed, the possible impacts identified and adaptation measures proposed. The indicator will be measured via projects' reports.</p>
			<p>0</p>	<p>2</p>	

Taotlusvooru 1 toetatavad tegevused, abitabel

nr	Tegevus	alategevus	Elupaik, liik
1	Hinnangu koostamist mere- ja sisevee ökosüsteemipõhise korraldamise kohta Soome lahe (Eesti mereala Osmussaare-Hanko jooneni) merepõhja kasutamise ja merepõhjasetete moodustumise näitel. Ökosüsteemipõhine korraldamine peab vastama Merestrategie raamdirektiivis kirjeldatud põhimõtetele. Hinnangu koostamisel tuleb läbi viia vähemalt järgnevad tegevused	<p>a) Merepõhja osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - olemasoleva materjali kogumine, analüüs ja uuring merepõhja geoloogilise ehituse kohta, töö tulemusel valmib keskmisemõõtkavaline (1: 200 000) geoloogiline andmestik; - merepõhja geomorfoloogilise andmemudeli koostamine; - ülevaate koostamine ja hinnangu andmine merepõhjas paiknevatest maavaradest, sealhulgas Raua-mangaani (Fe – Mn) konkretsioonide levikust Soome lahes; - põhjasetete litoloogilise koostise määramine ja setete dünaamika selgitamine; - merepõhja saasteainete (raskemetallid, lämmastik ja fosfor ning mitmed orgaanilised ühendid) olemasolevate andmete kogumine ja analüüs, täiendavate proovide analüüs ja võimalike muutuste hindamine. <p>b) Merepõhja keskkonnaseisundi osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hinnangu andmine kaevandatud alade (Prangli ja Naissaare liivamaardlad jne) seisundile ja selle võimalikele muutustele; - ettepanekute esitamine merepõhja seireks (esitada 2014 aasta lõpuks) ja kaitsemeetmete (esitada 2015 lõpuks) väljatöötamiseks. 	-
2	Mere elupaigatüüpidele järgmisi tegevusi nii, et üks projekt hõlmab kõiki elupaigatüübi tegevusi	a) elupaigatüüpide soodsa seisundi kriteeriumide määramine ja seisundi baastaseme tuvastamine vastavalt	1110 Veealused liivamadalaad 1130 Jõgede lehtersuudmed

	a) kuni c), kus elupaigatüüp on märgitud	Loodusdirektiivi nõuetele sh ettevalmistavad tegevused näiteks lähteandmete kogumine, uuringud, analüüsid (sh teiste riikide kogemused) järgmistes elupaikades:	1140 Liivased ja mudased pagurannad 1150 Rannikulõukad 1160 Laiad madalad lahed 1170 Karid
		b) elupaikade inventeerimine väljaspool territoriaalmerd või seni inventeerimata Natura 2000 aladel ja kogutud info alusel andmebaaside täiendamine vastavalt Loodusdirektiivi eesmärkidele järgmistes elupaikades:	1110 Veealused liivamadalad 1140 Liivased ja mudased pagurannad 1150 Rannikulõukad 1170 Karid ning avamerelindude inventeerimine väljaspool territoriaalmerd ja kogutud info alusel andmebaaside täiendamine vastavalt Linnudirektiivi eesmärkidele.
		c) seire ja aruandlusmeetodikate (metoodika, seirekava ja testiv referentsseire - 1. seirering) välja töötamine järgmistes elupaikades:	1110 Veealused liivamadalad 1140 Liivased ja mudased pagurannad 1150 Rannikulõukad 1170 Karid ning järgmistele liikidele: Viigerhüljes Peatuvad veelinnud
3	Ranniku elupaigatüüpidele järgmisi tegevusi nii, et üks projekt hõlmab kõiki vastava elupaigatüüp tegevusi a) ja b), kus elupaigatüüp on märgitud:	a) elupaigatüüpide soodsa seisundi kriteeriumide määramine ja seisundi baastaseme tuvastamine vastavalt Loodusdirektiivi nõuetele sh ettevalmistavad tegevused, näiteks lähteandmete kogumine, uuringud, analüüsid (sh teiste riikide kogemused) järgmistes elupaikades:	1210 Esmased rannavallid 1220 Püsitaimestuga kivirannad 1230 Merele avatud pankrannad 1310 Soolakulised muda- ja liivarannad 1620 Väikesaared ning laiud 1640 Püsitaimestuga liivarannad 2110 Eelluited 2120 Valged luited 2130 Hallid luited 2140 Rusked luited kukemarfaga 2190 Luidetevahelised niisked nõod 2320 Kuivad liivanõmmed kanarbiku ja kukemarfaga
		b) seire ja aruandlusmeetodikate (metoodika, seirekava ja testiv referentsseire - 1. seirering) välja töötamine järgmistes elupaikades:	1210 Esmased rannavallid 1220 Püsitaimestuga kivirannad 1230 Merele avatud pankrannad 1310 Soolakulised muda- ja liivarannad 1640 Püsitaimestuga liivarannad

			2110 Eelluited 2120 Valged luited 2130 Hallid luited 2140 Rusked luited kukemarjaga 2190 Luidetevahelised niisked nõod 2320 Kuivad liivanõmmed kanarbiku ja kukemarjaga
4	Siseveekogude elupaigatüüpidele järgmisi tegevusi nii, et üks projekt hõlmab kõiki vastava elupaigatüüp tegevusi a) kuni c), kus elupaigatüüp on märgitud:	a) elupaigatüüpide soodsa seisundi kriteeriumide määramine ja seisundi baastaseme tuvastamine vastavalt Loodusdirektiivi nõuetele sh ettevalmistavad tegevused, näiteks lähteandmete kogumine, uuringud, analüüsid (sh teiste riikide kogemused) järgmistes elupaikades:	3110 Liiva-alade vähetoitelised järved 3130 Vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved 3140 Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved 3150 Looduslikult rohketoitelised järved 3160 Huumustoitelised järved ja järvikud 3180 Karstijärved ja –järvikud 3260 Jõed ja ojad
		b) elupaikade inventeerimine ja kogutud info alusel andmebaaside täiendamine vastavalt Loodusdirektiivi eesmärkidele järgmistes elupaikades:	3110 Liiva-alade vähetoitelised järved 3130 Vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved 3140 Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved 3150 Looduslikult rohketoitelised järved 3160 Huumustoitelised järved ja järvikud
		c) seire ja aruandlusmeetodikate (metoodika, seirekava ja testiv referentsseire - 1. seirering) välja töötamine järgmistes elupaikades:	3110 Liiva-alade vähetoitelised järved 3130 Vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved 3140 Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved 3150 Looduslikult rohketoitelised järved 3160 Huumustoitelised järved ja järvikud 3180 Karstijärved ja –järviku ning järgmistele liikidele: Ebapärlikarp Loodusdirektiivi lisades esinevad kalaliigid (jõesilm, lõhe magevees, räabis, siig, harjus, tõugjas, hink, vingerjas, võldas)

5	Punktides 1-4 toodud tegevusi võivad toetada:	koolituste, seminaride korraldamine ja infokampaaniate materjalide väljatöötamine;	-
		koostöö arendamine sh. töötubade korraldamine erinevate huvigruppide vahel;	-
		õppematerjalide sh. saadete, trükiste, veebilehtede, e-väljaannete tootmine ja sihtrühmadele kättesaadavaks tegemine ning artiklid ajakirjanduses.	-

Hindamistabel			
Taotlusvoor 1		Taotlusvoor 2	
Tegevus 1	Tegevus 2-4	Tegevus 1	Tegevus 2-3
Rahastatakse pingerea 1 projekt	Rahastatakse pingerea 1 projekt	Rahastatakse pingerea 1 projekt	Rahastatakse pingerea 1 projekt
Rahastatakse ühise pingerea alusel ⁵			

⁵ Ühises pingereas on 4 pingerea kõik projektid (va tegevus 1) hindamispunktide kahanevas järjekorras